

Mgr. et Mgr. Vladimír Bízik

Teorie mezinárodních vztahů (MVZ105)
Současné reflexe hlavních teoretických debat
a aktuální trendy v uvažování
o mezinárodní politice

Charakteristika práce autorů

nejedná se o teorie a teoretiky MVZ v pravém smyslu

autoři na teoriích staví a teorie na ně reagují

bez ambice formulovat koherentní teorii MVZ

ne-politologické vzdělání

interakce s prací politologů a teoretiků MVZ

Steven Pinker

kognitivní psycholog, lingvista, Harvardova univerzita

relevantní dílo:

The Better Angels of Our Nature: Why Violence Has Declined (2011)

Enlightenment Now: The Case for Reason, Science, Humanism, and

Progress (2018)

Steven Pinker

ústřední myšlenka:

násilí neustále klesá, na makro a zpravidla i mikro-úrovni

„communication gap“ a mediální pokrytí, internet a snížená

„tolerance“ pro násilí způsobují zkreslené vnímání

The Better Angels Of Our Nature

násilí klesá dlouhá tisíciletí i poslední desetiletí

dnes dle všeho žijeme v nejmírumilovnějším období historie

ALE:

pokles násilí není neustálý, lineární

násilí nedosáhlo nuly

není zaručeno, že pokles bude pokračovat

pokles násilí je jasně pozorovatelným historickým trendem
pozorujeme ho v měřítku tisíciletí až v měřítku let
vztahuje se na: **války** a **genocidy**, vraždy, domácí násilí,
trestání dětí, chování se k zvířatům...

6 vln poklesu násilí

jejich bezprostřední příčiny (historické milníky)

jejich hloubkové příčiny

(historické „síly“ ve spojení s aspekty **lidské povahy**)

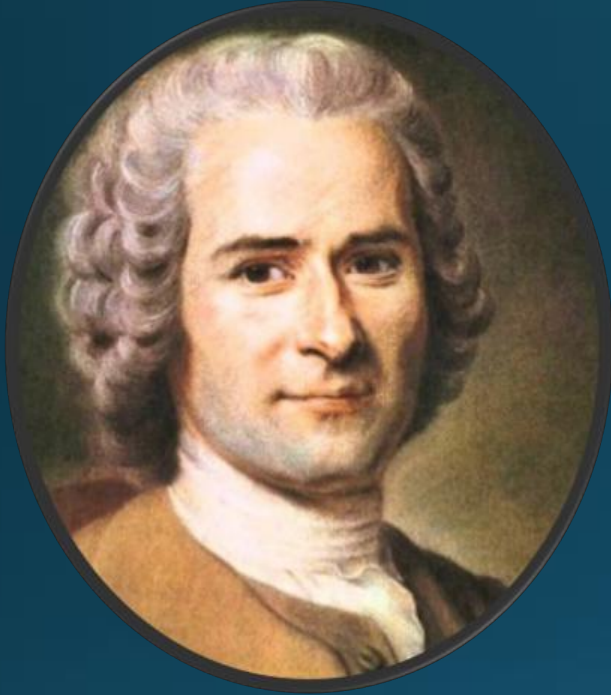
1. Pacifikační proces

cca do roku 3000 př. n. l. (u jednotlivých kultur různá data):

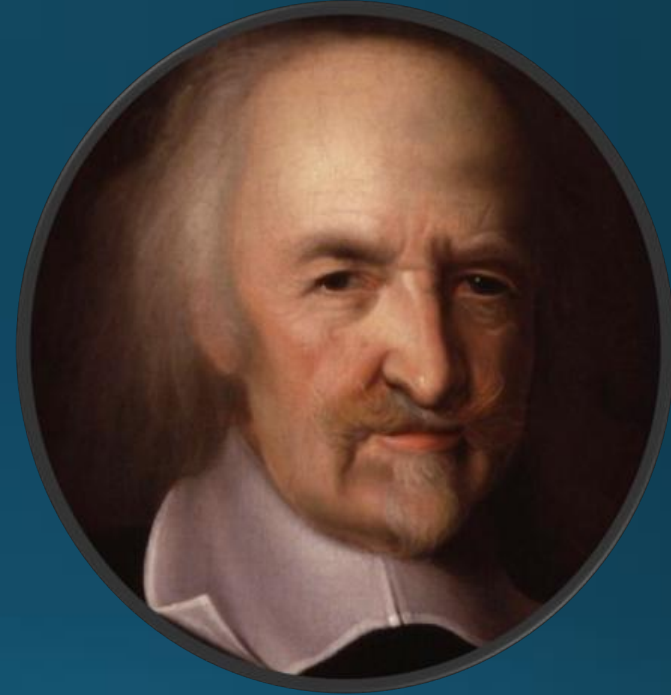
člověk žil v anarchii, bez centrální vlády

Život v přirozeném stavu

Jean-Jacques Rousseau (1755):
"Není nic laskavějšího, než člověk
ve svém přirozeném stavu."

Thomas Hobbes (1651)
Život člověka v přirozeném stavu je
„osamělý, nuzný, bídny, brutální a krátký“.

Život v předstátních společnostech

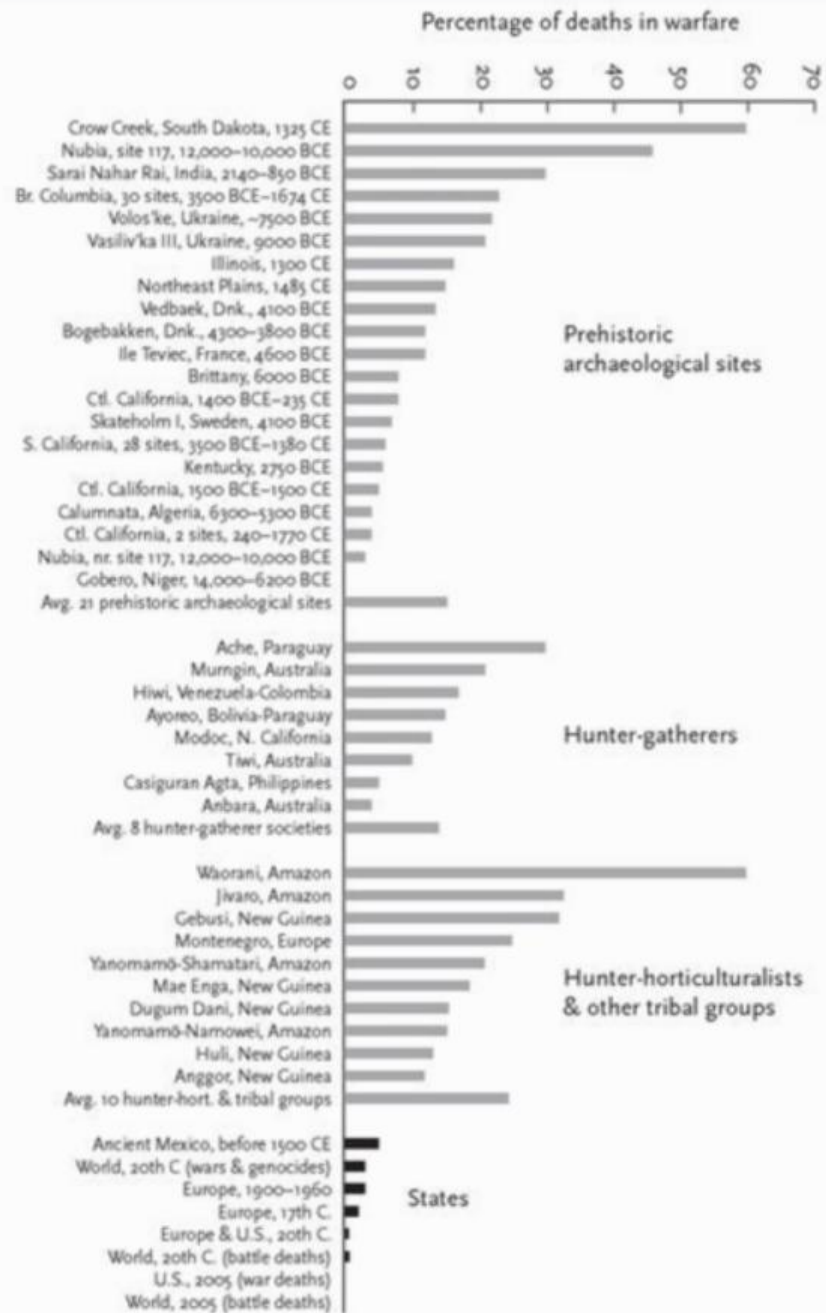
dvě metody měření míry prehistorického násilí

1. forenzní archeologie – jaká část prehistorických tělesných

ostatků vykazuje známky násilné smrti

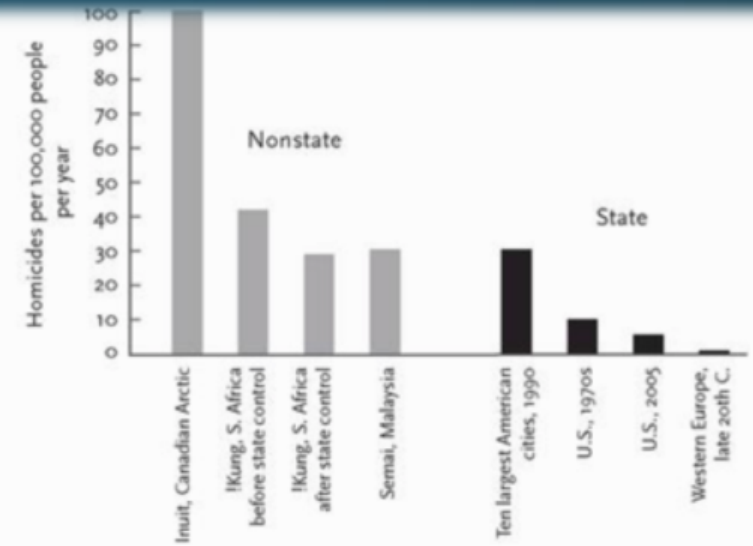
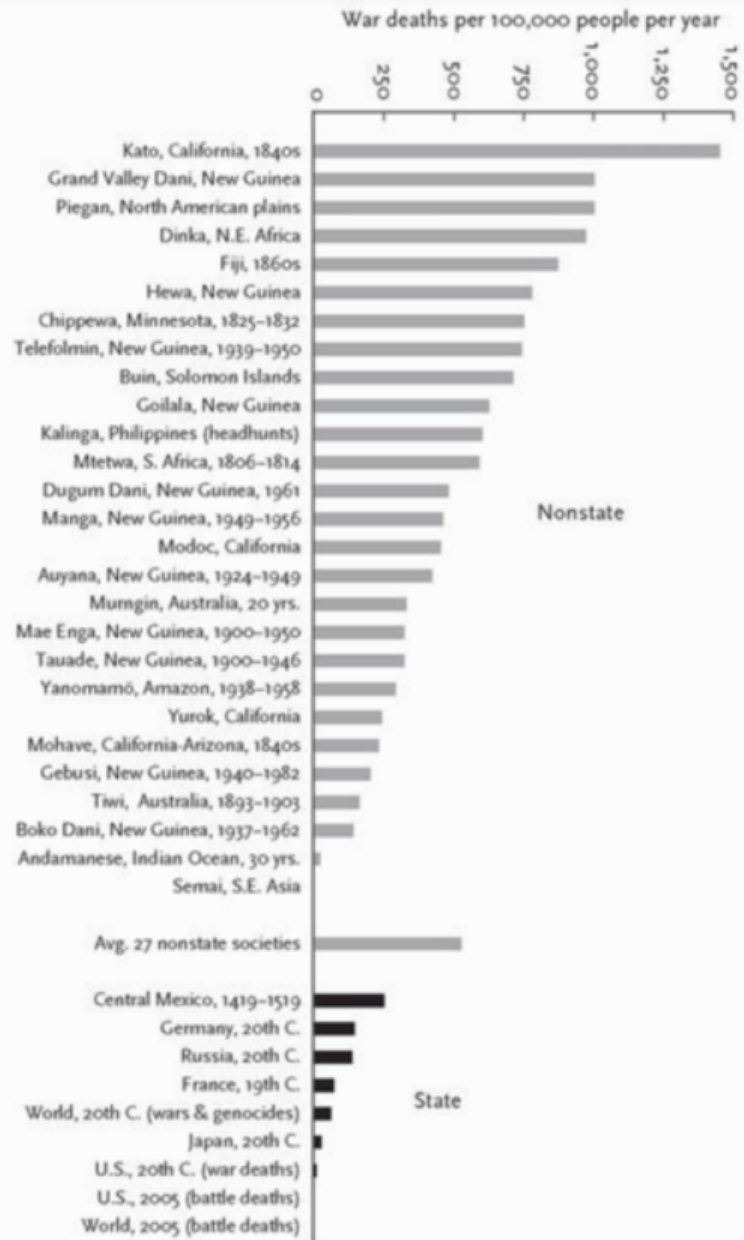
Pinker, Steven. *The Better Angels of Our Nature : A History of Violence and Humanity*. London: Penguin Books, 2012. p. 59

Život v předstátních společnostech

2. etnografická statistika – jaké je procento násilného úmrtí v
nestátních společnostech

Pinker, Steven. *The Better Angels of Our Nature : A History of Violence and Humanity*. London: Penguin Books, 2012. p. 64, 67

Příčiny

dle všeho vznik a rozvoj států (Hobbes, *Leviathan*)

Pax Romana, Pax Islamica, Pax Hispanica, Pax Sinica,

Pax Ottomana, Pax Brittanica, Pax Australiana,

Pax Canadiana

kmenové přepady, loupení apod. vládcové netolerují,

vyhovuje jim monopol na násilí a mír zajišťující příjem daní

2. Civilizační proces

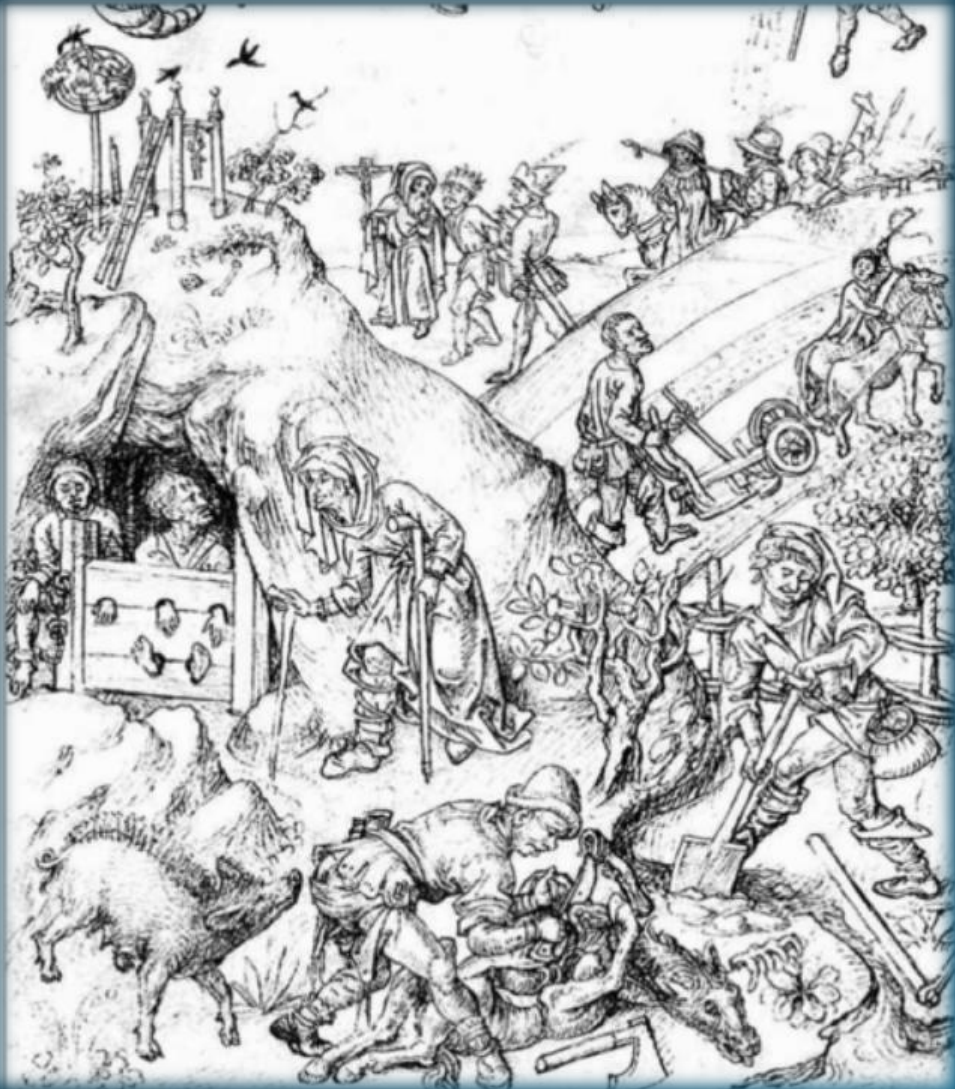

“...a peasant disembowels a horse as a pig sniffs his exposed buttocks. In a nearby cave a man and a woman sit in the stocks. Above them a man is being led to the gallows, where a corpse is already hanging, and next to it is a man who has been broken on the wheel, his shattered body pecked by a crow. The wheel and gibbet are not the focal point of the drawing, but a part of the landscape, like the trees and hills.”

Pinker, Steven. *The Better Angels of Our Nature : A History of Violence and Humanity*. London: Penguin Books, 2012. p. 78

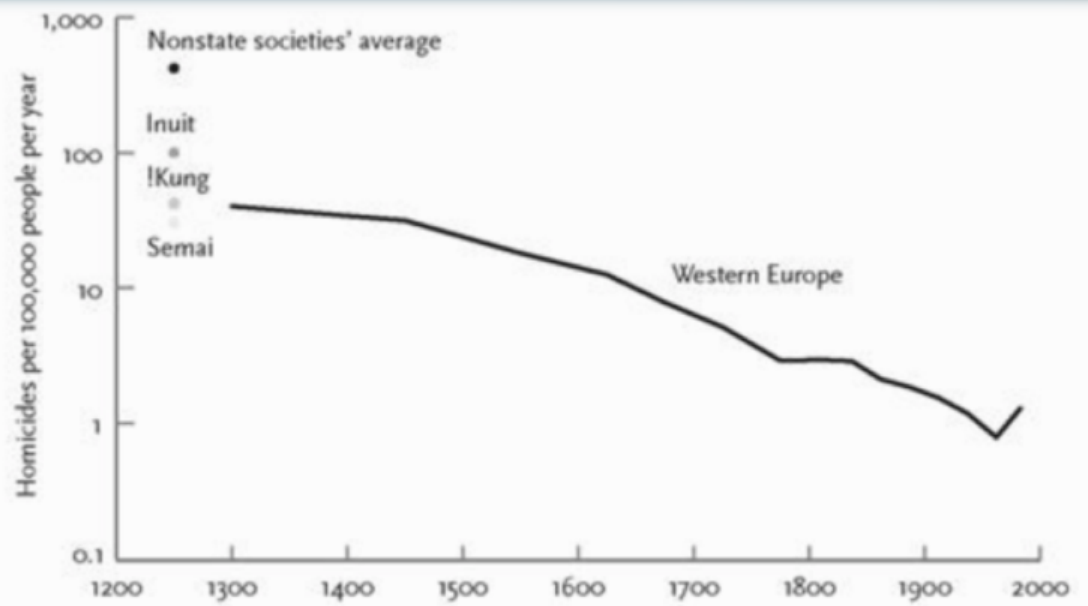
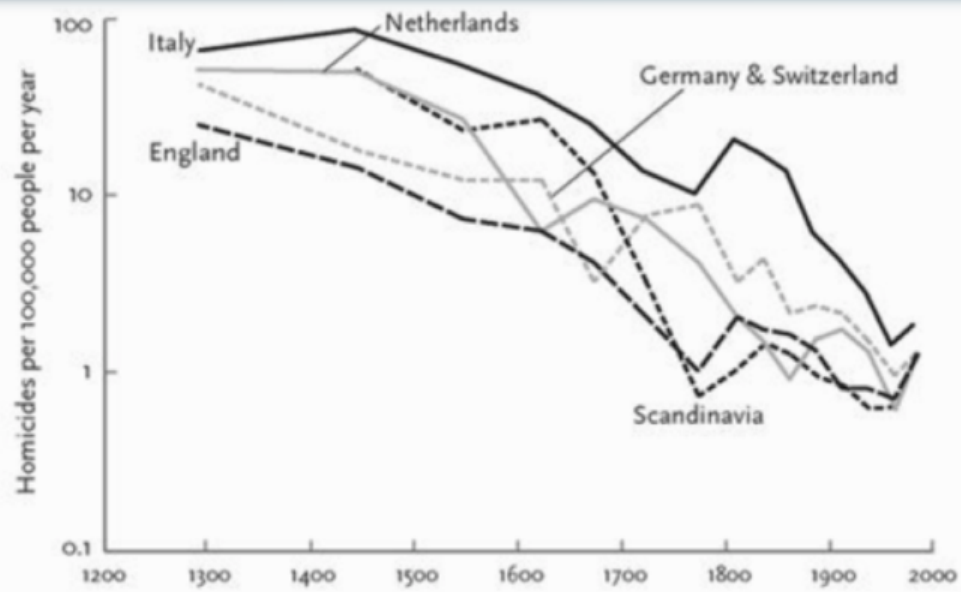

2. Civilizační proces

“In the lower left a peasant is stabbed by a soldier; above him, another peasant is restrained by his shirttail while a woman, hands in the air, cries out. At the lower right, a peasant is being stabbed in a chapel while his possessions are plundered, and nearby another peasant in fetters is cudgelled by a knight. Above them a group of horsemen are setting fire to a farmhouse, while one of them drives off the farmer’s cattle and strikes at his wife.”

Pinker, Steven. *The Better Angels of Our Nature : A History of Violence and Humanity*. London: Penguin Books, 2012. p. 79

Pinker, Steven. *The Better Angels of Our Nature : A History of Violence and Humanity*. London: Penguin Books, 2012. p. 75,77

Pinker, Steven. *The Better Angels of Our Nature : A History of Violence and Humanity*. London: Penguin Books, 2012. p. 103, 106

Příčiny

Pinker vychází z:

Norbert Elias: *Über den Prozess der Zivilisation*, 1939

O procesu civilizace : sociogenetické a psychogenetické studie. I., Proměny chování světských horních vrstev na Západě, Praha, Argo 2006, ISBN 80-7203-838-9.

O procesu civilizace : sociogenetické a psychogenetické studie. II., Proměny společnosti. Nástin teorie civilizace, Praha, Argo 2007 ISBN, 978-80-7203-962-3.

Příčiny

přechod od středověku k moderní době

konsolidace centralizovaných států

„znárodnění“ trestního práva

feudální válečníci (rytíři) již nevládli na svém území –

centralizace moci a násilí v rukou krále

Příčiny

zámořské objevy

obchodní infrastruktura

bankovníctví

nové způsoby a infrastruktura transportu, měření času

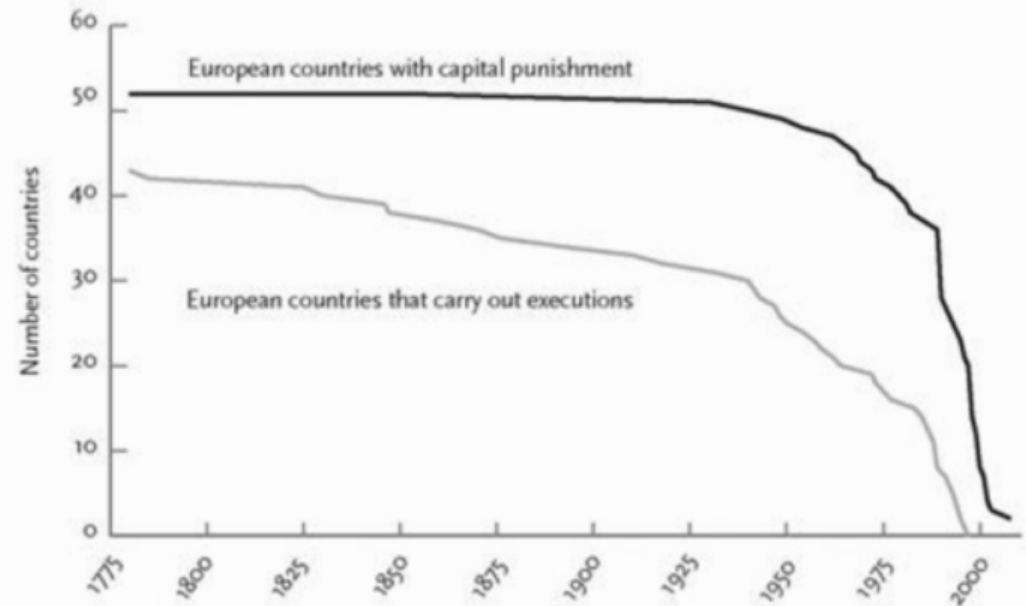
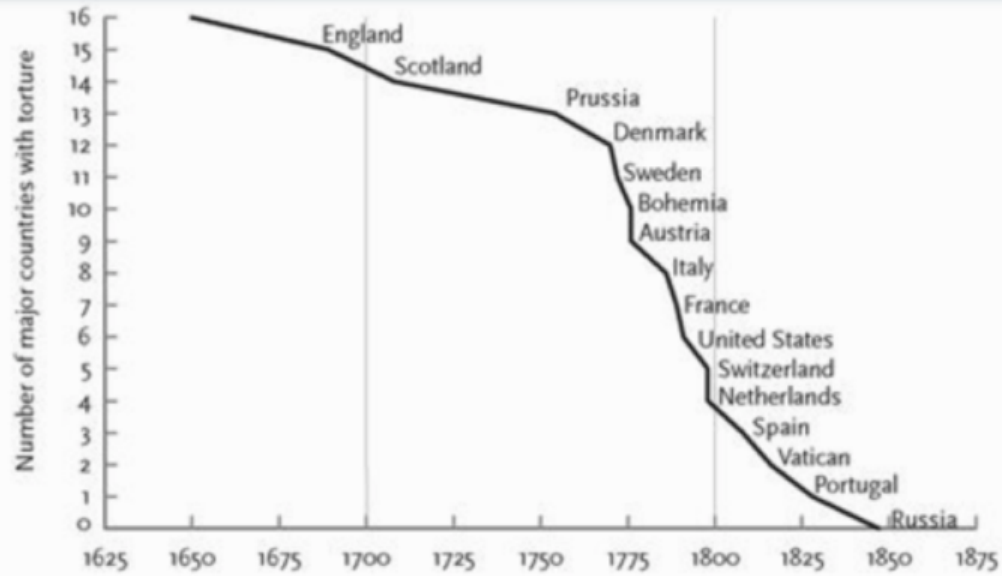
plenění (hra s nulovým součtem) vs. obchod (hra s nenulovým

součtem) (novinář Robert Wright, *Nonzero*)

3. Humanitární revoluce

Pinker, Steven. *The Better Angels of Our Nature : A History of Violence and Humanity*. London: Penguin Books, 2012. p. 158

Pinker, Steven. *The Better Angels of Our Nature : A History of Violence and Humanity*. London: Penguin Books, 2012. p. 179, 181

Zákaz trestu smrti za zločiny jiné než vražda

Anglie, 18. století, 222 smrtí trestaných zločinů: padělání,

šizení, krádež chleba či králíků, pobyt ve společnosti Cikánů,

silný náznak zlomyslnosti u dětí ve věku sedmi až čtrnácti let

1861: 4 smrtí trestané zločiny

USA, 18. století: krádež, padělání, sodomie, nevěra,

čarodějnictví, tajení porodu, neposlušnost otroka...

Humanitární revoluce ukončila

hon na čarodějnice

oficiální náboženská perzekuce

duely

krvavé sporty

věznění dlužníků

otroctví

Důvody?

zvyšující se životní úroveň, nárůst třídy bohatých obchodníků,
měšťanů, řemeslníků

život je příjemnější pro větší skupinu lidí, je tudíž hodnotnější,

již nemá hodnotu pouze život posmrtný (politolog James L

Payne, A History of Force: Exploring the Worldwide Movement Against

Habits of Coercion – Pinker z něj značně vychází)

Gramotnost

tisk, zvyšující se vzdělanost

cesta k osvícenství

vzdělání postupně vytlačuje pověrčivost

židé otravují studny → hygienické důvody nemocí

→ méně pogromů, genocid

Gramotnost

kosmopolitismus

čtení o jiných lidech, jiných zemích

větší empatie vůči lidem z jiné rodiny, vesnice, země, rasy...

méně krutosti

„rozšiřování kruhu empatie“ (Peter Singer, *The Expanding Circle*)

Osvícenský absolutismus

tyto dobové myšlenkové trendy nejprve inspirují elity

obyčejný lid si je osvojuje pomaleji

výnosy (i tajné) osvícenských absolutistických monarchů

humánnější popravy, ale zatím zachování „show“ pro lid

4. Dlouhý mír

bylo 20. století opravdu nejkrvavější?

19. století:

povstání Tchaj-Pching (20 milionů obětí)

napoleonské války (4 miliony obětí)

Šaka Zulu („Černý Napoleon“) (2 miliony obětí)

americká občanská válka (650 000 obětí)

Paraguajská válka (400 000 obětí)

africké otrokářské války, koloniální výboje (???)

2. světová válka: opravdu nejkrvavější

konflikt v absolutních číslech

nikoli však v číslech relativních (WW2: #9)

(procento populace světa/státu)

Pinker, Steven. *The Better Angels of Our Nature : A History of Violence and Humanity*. London: Penguin Books, 2012. p. 235

Rank	Cause	Century	Death toll	Death toll: mid-20th-century equivalent	Adjusted Rank
1	Second World War	20th	55,000,000	55,000,000	9
2	Mao Zedong (mostly government-caused famine)	20th	40,000,000	40,000,000	11
3	Mongol Conquests	13th	40,000,000	278,000,000	2
4	An Lushan Revolt	8th	36,000,000	429,000,000	1
5	Fall of the Ming Dynasty	17th	25,000,000	112,000,000	4
6	Taiping Rebellion	19th	20,000,000	40,000,000	10
7	Annihilation of the American Indians	15th-19th	20,000,000	92,000,000	7
8	Josef Stalin	20th	20,000,000	20,000,000	15
9	Mideast Slave Trade	7th-19th	19,000,000	132,000,000	3
10	Atlantic Slave Trade	15th-19th	18,000,000	83,000,000	8
11	Timur Lenk (Tamerlane)	14th-15th	17,000,000	100,000,000	6
12	British India (mostly preventable famine)	19th	17,000,000	35,000,000	12
13	First World War	20th	15,000,000	15,000,000	16
14	Russian Civil War	20th	9,000,000	9,000,000	20
15	Fall of Rome	3rd-5th	8,000,000	105,000,000	5
16	Congo Free State	19th-20th	8,000,000	12,000,000	18
17	Thirty Years' War	17th	7,000,000	32,000,000	13
18	Russia's Time of Troubles	16th-17th	5,000,000	23,000,000	14
19	Napoleonic Wars	19th	4,000,000	11,000,000	19
20	Chinese Civil War	20th	3,000,000	3,000,000	21
21	French Wars of Religion	16th	3,000,000	14,000,000	17

Války v minulosti

zcela běžné

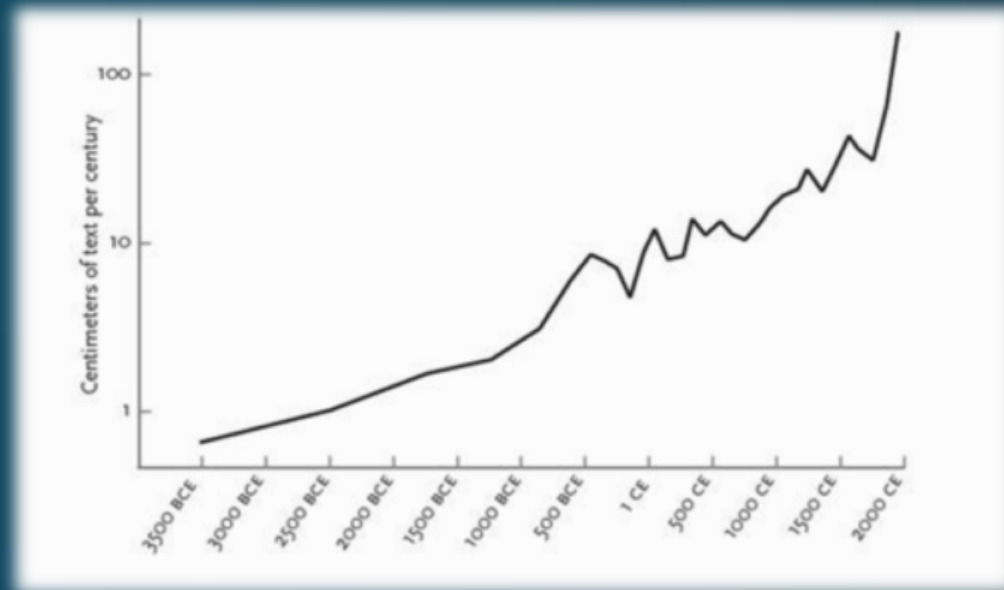
války mezi mocnostmi

záležitost cti, Boží vůle

dnes: normativní odpor k válkám

= citlivost, reportáže, panika

knihy, kroniky, „nikdy víc“

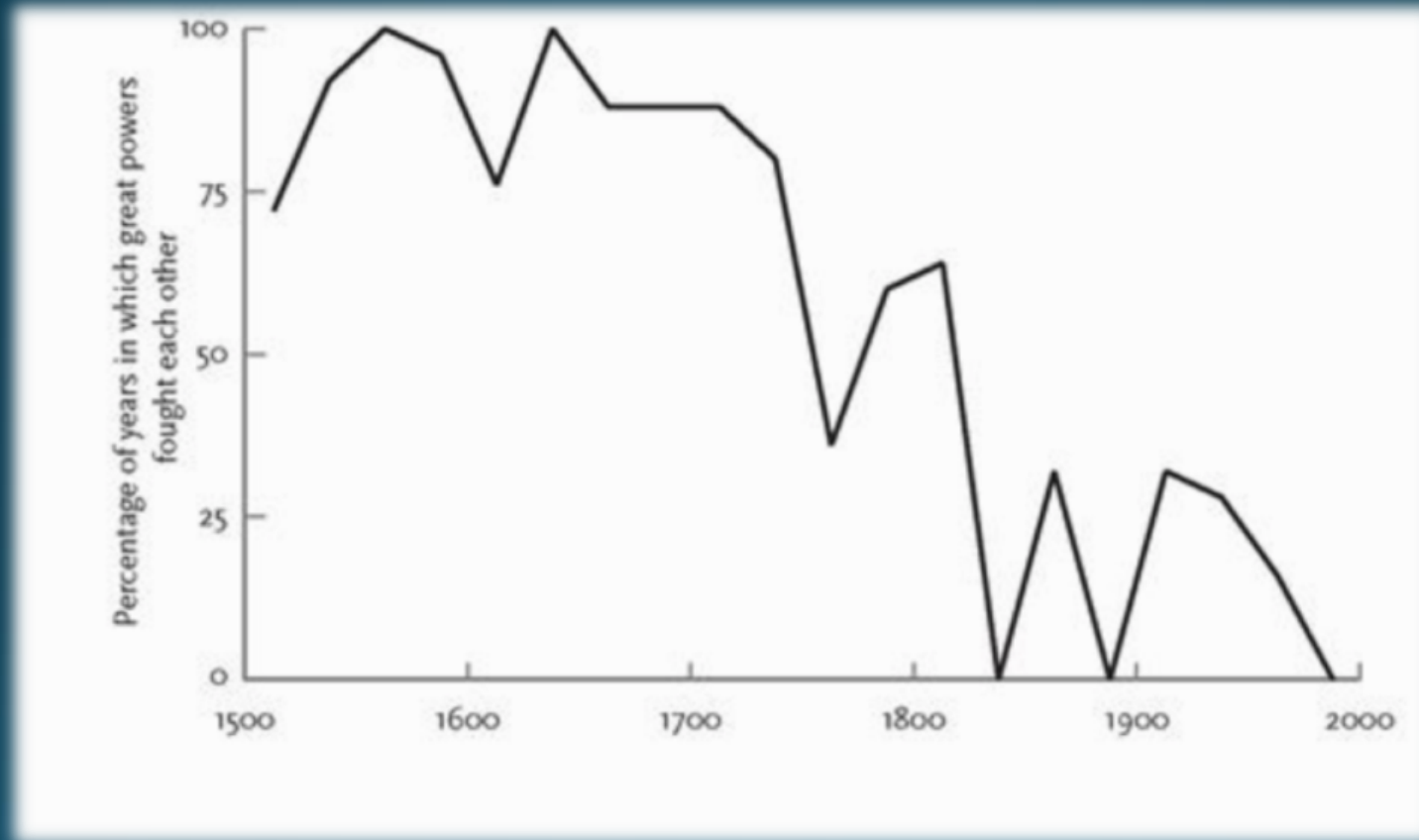
centimetry textu v kronikách mapujících válčení

Pinker, Steven. *The Better Angels of Our Nature: A History of Violence and Humanity*. London: Penguin Books, 2012. p. 240

„Associated Press je spolehlivějším zdrojem informací o válčení na celém světě než mnich ze šestnáctého století.“

Payne, James L. *A history of force: Exploring the worldwide movement against habits of coercion, bloodshed, and mayhem*. Sandpoint, Idaho: Lytton, 2004. p. 69

Pokles vzájemného válčení mezi velmocemi

Pinker, Steven. *The Better Angels of Our Nature : A History of Violence and Humanity*. London: Penguin Books, 2012. p. 270

od roku 1946:

- o válek mezi supervelmocemi

- o použitých jaderných zbraní

- o válek mezi velmocemi (od roku 1953, považujeme-li Čínu té doby již za velmoc)

- o válek mezi západoevropskými zeměmi

(předchozích 600 let: v průměru 2 ročně)

- o válek mezi rozvinutými zeměmi

5. Nový mír

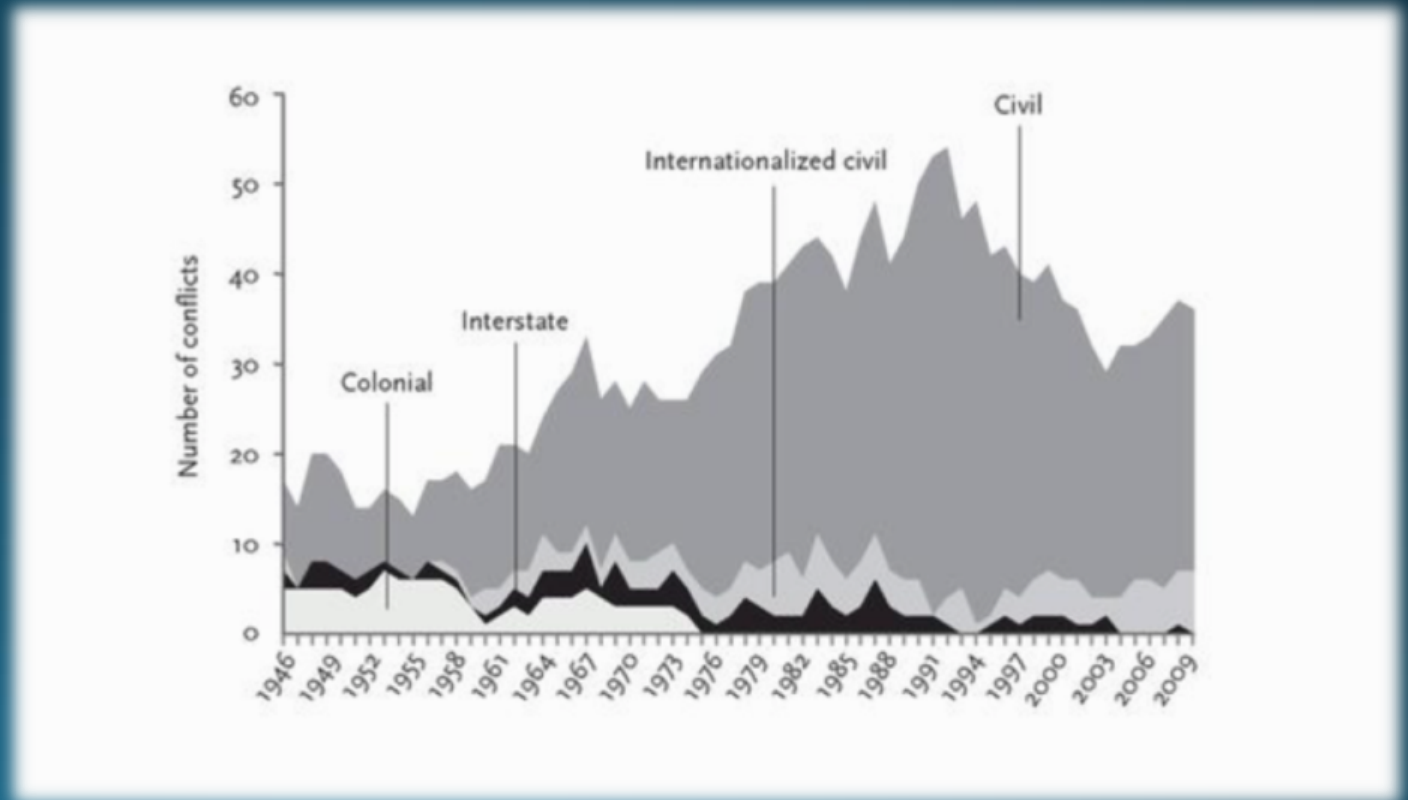

zbytek světa?

Poválečný svět

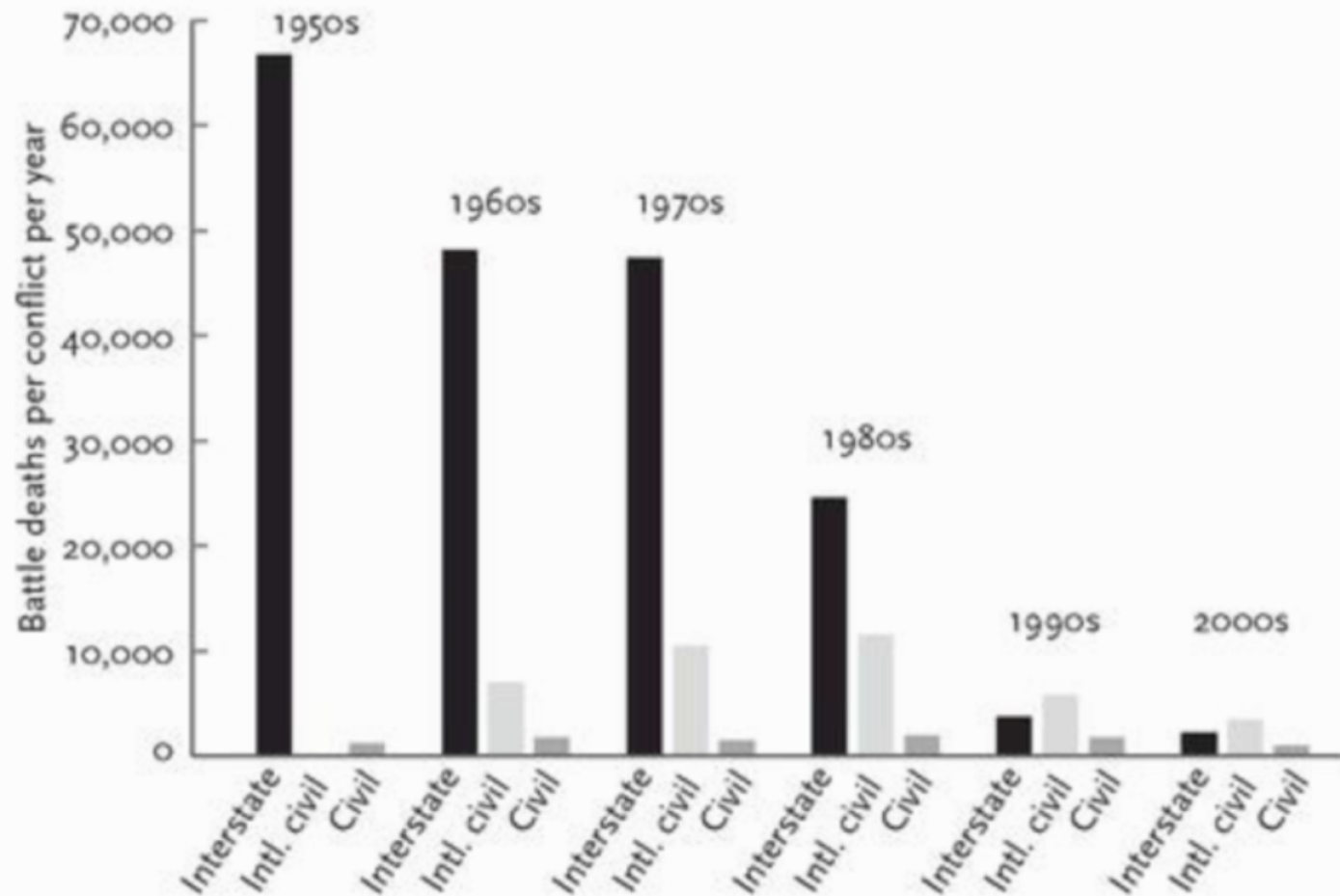
méně mezistátních konfliktů

ale víc občanských válek

Pinker, Steven. *The Better Angels of Our Nature : A History of Violence and Humanity*. London: Penguin Books, 2012. p. 365

Oběti občanských válek

Pinker, Steven. *The Better Angels of Our Nature : A History of Violence and Humanity*. London: Penguin Books, 2012. p. 367

Probíhající občanské války v roce 2008

tmavé oblasti – nejchudší miliarda

Pinker, Steven. *The Better Angels of Our Nature : A History of Violence and Humanity*. London: Penguin Books, 2012. p. 368

Genocidy

genocida zcela běžná napříč tisíciletími i v prehistorii

dobytí měst následovala genocida zcela rutinně

nikdo se neobtěžoval psát o systematickém vyvražďování

genocida záležitostí cti a Božího příkazu

Příčiny

Kantův *Věčný mír*

demokracie, obchod, mezinárodní společenství

Russett a Oneal:

všechny tři v poválečném období rostou a prohlubují se

jasný korelační vztah, statisticky předpovídají mír

Russett, Bruce M., Oneal, John R. *Triangulating peace: democracy, interdependence, and international organizations*. New York: Norton 2000.

6. Revoluce práv

konec lynčování

pokles „zločinů z nenávisti“

práva žen

antidiskriminační zákony

zákaz tělesných trestů (postupně i v domácnostech)

práva pro LGBT

práva zvířat, humánní zacházení

budoucnost: „lidská práva“ zvířat, práva myslících strojů...

Proč tyto změny?

změnila se lidská povaha?

pravděpodobně nikoliv:

násilí a krutost mezi dětmi

lide vyhledávají „vražednou“ zábavu:

detektivky, thrillery, videohry, sport...

40% mužů a 20% žen mělo chuť někdy někoho zavraždit

Komplexnost lidské povahy

biologický substrát lidské povahy, který prošel dlouhou evolucí

lidská biologie obsahuje jak sklony k násilí (**inner demons**)

tak sklony, které je korigují (**better angels**)

historické okolnosti determinují, které z nich se projeví pro svou

průřezovou výhodnost

Vnitřní démoni

1. **dravé a „praktické“ násilí** (loupení, dobývání, eliminace rivalů)
2. **dominance** (alfa samci, dominance sociální skupiny)
3. **msta** (vendetta, čest rodiny, hrdelní právo)
4. **sadismus** (pocit zadostučinění z někoho bolesti = perverze pudů)
5. **ideologie** (militantní náboženství, nacismus, komunismus...)

utopické smýšlení – nekonečně šlechetný cíl světí nekonečně kruté prostředky

Dobří andělé

1. **sebekontrola** (předvídání následků konání a omezení pudů)
2. **empatie** (cítění bolesti druhých)
3. **smysl pro mravnost** (spravedlnost vs. tribalismus/autorita/puritánství)
4. **rozum, racionalita** (objektivní analýza vs. tradice, pověrčivost)

Okolnosti, které probouzejí
„lepší anděly“
(hloubkové příčiny)

1. Leviathan

1. Leviathan

system vlády a justice s monopolem na vynucování a násilí

eliminuje bezpečnostní dilema – potřebu preempce,

odstrašování, pomsty (zůstává v mezinárodním prostředí)

korelace vzniku státu a poklesu vražd, plenění, loupení

erupce násilí tam, kde je anarchie (Divoký západ, „failed

states“, padlé říše, mafie, pouliční gangy)

2. Obchod (Montesquieu, Smith, Kant...)

loupení: hra s nulovým součtem

obchod: hra s nenulovým součtem, každý potenciálně vítězí

lepší technologie šíří zboží i myšlenky efektivněji a levněji

ostatní lidé jsou užitečnější živí než mrtví

3. Rozšiřující se kruh empatie (Darwin, Peter Singer)

evolučně jsme vybaveni smyslem pro empatii, ta je přirozeně

aplikována pouze na příbuzné, příp. blízké přátele

napříč historií se rozšiřuje:

rodina → vesnice → klan → národ → jiné rasy → jiná

náboženství → opačné pohlaví → sexuální menšiny → jiné

druhy (cítící bytosti) → ... (???)

4. Eskalace rozumu

gramotnost, vzdělání, veřejné diskuse, bezprecedentní růst IQ

→ abstraktní a univerzální přemýšlení

těžší upřednostňovat své zájmy na úkor jiných

mravy kmenů, autorit a puritánství

→ mravy férovosti a univerzálních hodnot

násilí je *problémem k vyřešení*, ne *záležitostí cti, soutěží*

5. Další: feminizace společnosti....

více žen ve vládnoucích pozicích

ženy mají menší sklon v násilným impulsům

nezaručují absenci „agresivní“ politiky

ale v situacích, kdy rozhoduje biologický impuls k násilí,

je méně pravděpodobný u ženy

Vědecké důsledky poklesu násilí

reorientace vědeckého diskursu směrem od mainstreamového
civilizačního masochismu

výzkumné otázky *Proč vzniká mír?*, ne pouze *Proč vzniká válka?*

otázka *Co děláme dobře?*, ne pouze *Co děláme špatně?*

rehabilitace modernity

Kritika Pinkera

růst populace neospravedlňuje růst násilí v absolutních číslech

(Robert Epstein, Tyler Cowen)

kritika odmítnutí pozitivní role náboženství (Ross Douthat, David Bentley Hart)

Pinker popisuje pouze západní Evropu (Elizabeth Kolbert)

kritika operacionalizace násilí, násilí je víc než mrtví v boji (John Arquilla)

statistická iluze, jeho výzkum je anekdotální a induktivní (Nassim Taleb)

Noam Chomsky

vychází z Rousseaua: „Víc vražd bylo spácháno během jediného dne válčení a víc hrůz bylo viděno během dobývání jediného města než všichni lidé na celém světě spáchali za celou dobu, kdy žili v přirozeném stavu.“ (?)

Noam Chomsky

jeho pohled na válku vychází z práce antropologa

R. Briana Fergusona (ten sám přímo kritizuje Pinkera)

95% existence homo sapiens se neválčilo

Pinker analyzuje pouze 5%

Noam Chomsky

lovci a sběrači prováděli vraždy, šarvátky

ale až státní systém přinesl masovou destruktivní válku

ano, osvícenství a liberalismus přinesly morální pokrok a ten se

neustále prohlubuje, to je ale minimální výsek lidské historie

ve stejnou dobu se odehráli ty nejhorší války

jen před 70 lety nejchytřejší lidé vynalezli zbraň, která nás může zničit

Noam Chomsky

lingvista (autor jedné z dominantních teorií jazyka), filozof,

kognitivní psycholog

politický komentátor a aktivista

levicový anarcho-syndikalismus, libertariánský socialismus

„disident západu“ (na „seznamu nepřátel“ R. Nixona)

obecná pozice: velké korporace přímo či nepřímo používají státní představitele, média, reklamu, mimovládní organizace, univerzity atd. pro šíření své propagandy, aby maximalizovaly svůj zisk

doktríny a hodnoty západní liberální demokracie jsou nesubstantivní, vykonstruované pro nerušený chod byznysu a stejně neustále porušované – imperialismus, státní terorismus

politika Západu: podpora demokracie a otevřených trhů

otevřenost je však pouze doktrína

subordinace vůči Spojeným státům

protekcionalismus, zvýhodněná pozice amerických firem

Washingtonský konsensus: prosazování svobodných trhů

altruistický mezinárodní režim, ušlechtilý strážce USA

ve skutečnosti však potírány režimy, které odmítnou subordinaci

„teroristické války“ ve Střední Americe (Reagan, Bush) Vietnam,

puč v Brazílii (1964), Čile...

takováto politika se nedá vysvětlit pouze Studenou válkou

imperiální války před SV (Wilson) i po SV (Irák, Jugoslávie, boj proti terorismu)

ve skutečnosti se státy – průkopníci liberálních trhů (Británie, USA)

dostaly ke své pozici válkami, podvody, celní ochranou

Británie se ke svobodnému obchodu obrátila po 150 letech

protekcionismu, kdy měla tak velký náskok, že konkurence

nepředstavovala takové riziko

úspěšné firmy jako Boeing, Exxon Mobile - pozice jen díky
lobbingu, subvencím, zákonům, které upevňují jejich pozici

odpor vůči opravdu svobodnému trhu a státní násilí =

charakteristický znak poválečného rozvoje USA, Evropy, Japonska

v 18. století nebyl prakticky rozdíl mezi "prvním" a „třetím“ světem

1. jaké země se rozvinuly, a jaké nikoli?

2. můžeme definovat příčiny?

1. rozvinula se západní Evropa, USA a Japonsko

(Japonsko na rozdíl od Západu kolonie nevykořisťovalo, ale
rozvíjelo podobným tempem jako doma)

východní Evropa – postupně se stala továrnou Západu (druhý svět)

2. empirický vzorek ukazuje, že se rozvinuly takové země, které vedly imperiální války, kolonialismus a protekcionismus

nerozvinuté zůstaly ty země, které důsledně dodržovaly zásady otevřeného trhu; nebo neměly prostředky vést imperialismus a kolonizovat

dnešní liberální demokracie: **zadržování vůle lidu**

“propaganda“ v demokratickém systému: **výroba souhlasu**

na rozdíl od autokracie není lid k participaci na systému nucen,

ale vychováván skrze vzdělávací systém a média

elity se snaží omezit individuální a skupinové svobody, jak to jen jde
potřeba obecné mobilizace pod záminkou věrohodné hrozby

USA: Kreml, islámský terorismus...

jednotlivci, kteří mají moc a chtějí jednat v zájmu pravdy jsou

automaticky (spiknutí nejsou potřebná) vytlačeni, „panika prodává“

system automaticky upřednostňuje aktéry, kteří umějí využít strach

mezinárodní systém je tedy postaven na udržení statutu quo velmocí

a hledání viníka, vůči němuž se mobilizuje

(terorismus, Irák, Severní Korea)

války poté vznikají jako přirozená eskalace pozic, které pomáhají

elitám dostat se a udržet při moci

změna je možná, pokud si velká část lidu tyto fakty uvědomí
("revolucionáři" by neměli mít snahu získat moc, budou umlčeni)
v demokracii je možnost kolektivně tento cyklus zastavit
potřebné vzdělání, změna zdola
technologický pokrok a demokracie nabízí množství nástrojů pro
vytvoření opravdu svobodných komunit (anarcho-syndikalistické
komunity coby opravdoví nástupníci osvícenského liberalismu)

Thomas L. Friedman

politolog, ekonom, publicista, 3x Pulitzerova cena
relevantní dílo:

**The World Is Flat: A Brief History of the Twenty-first Century
(2005, 2006, 2007)**

**Thank you for Being Late: Finding a Job, Running a Country, and
Keeping Your Head in an Age of Accelerations (2016)**

Thomas L. Friedman

známý pro své paralely, analogie, buzzwordy

„Friedman Unit“ (rozhodujících šest měsíců v probíhající válce)

tvrdý zastánce globalizace, (neo)liberalismu, exportu demokracie

(ale i jestřábí zahraniční politiky)

3M – 3 zdroje akcelerace a proměny

Moore's Law

Market

Mother Nature

Moore's Law

Gordon Moore (spoluzakladatel společnosti Intel)

1965: každých 24 měsíců se rychlost a výkon mikročipů

zdvojnásobí

exponenciální růst výpočetní techniky

Moore's Law

co by se stalo, kdyby se Moorův zákon vztahoval i na jiná odvětví?

VW Beetle 1971?

Moore's Law

VW Beetle z roku 1971 by dnes

jel rychlostí 500 000 km/h

850 000 km na 1 litr paliva

stál by 1 Kč

Bumbu, Iulian. *Car Body Design*. <http://www.carbodydesign.com/2011/01/25-futuristic-concept-cars-that-will-never-hit-the-road/>

Moore's Law

na nelineární (exponenciální) proměny není lidská mysl připravena
proto je těžké si je uvědomit, vysvětlit a internalizovat

Moore's Law

tento nápis by měl být na čelním skle života

změny, které se zdají být v daleké budoucnosti jsou za rohem

Market

globalizace, ale nikoli globalizace stylu 20. století (ta spíše ustupuje)

digitální globalizace

vše se digitalizuje, vše je na sociálních sítích

každá služba má globální dosah, každá zpráva je hned všude

všechno je vzájemně propojeno (komplexní interdependence)

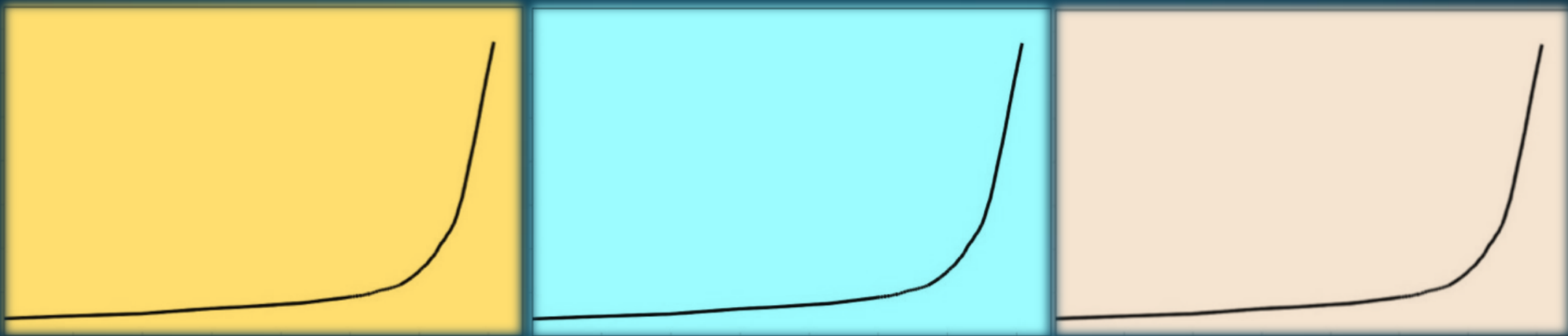
Mother Nature

změna klimatu

pokles biodiverzity

populační růst

3M

všechny tři zdroje akcelrace mají graf "ve tvaru hokejky"

3M

tři akcelerace vzájemně interagují

víc produktů Moorova zákona → víc digitální globalizace → víc

antropogenních příčin změny klimatu (ale i více potenciálních

řešení)

3m svět nejenže mění, ale od základu transformují

k nepoznání mění **politiku, geopolitiku, etiku, pracoviště...**

2007

možná nejvýznamnější okamžik technologické inovace

od Gutenbergova vynálezu knihtisku (cca 1440)

největší množství představených inovací, založených společností,

které nyní transformují svět

2007

představen první **iPhone**

představen systém **Android**

Hadoop – nejdůležitější software, o němž nikdy neslyšel (základ

pro big data, díky němu miliony počítačů pracují jako jeden)

2007

Facebook otevřen pro širokou veřejnost

Twitter získává popularitu

spuštěn **GitHub**, největší repositář softwaru s otevřeným kódem

Google kupuje malou videoslужbu **YouTube**

Amazon představuje první čtečku e-knih **Kindle**

2007

založen **Dropbox**; první výraznější obraty moderních cloudů

IBM uvádí první kognitivní počítač **Watson**

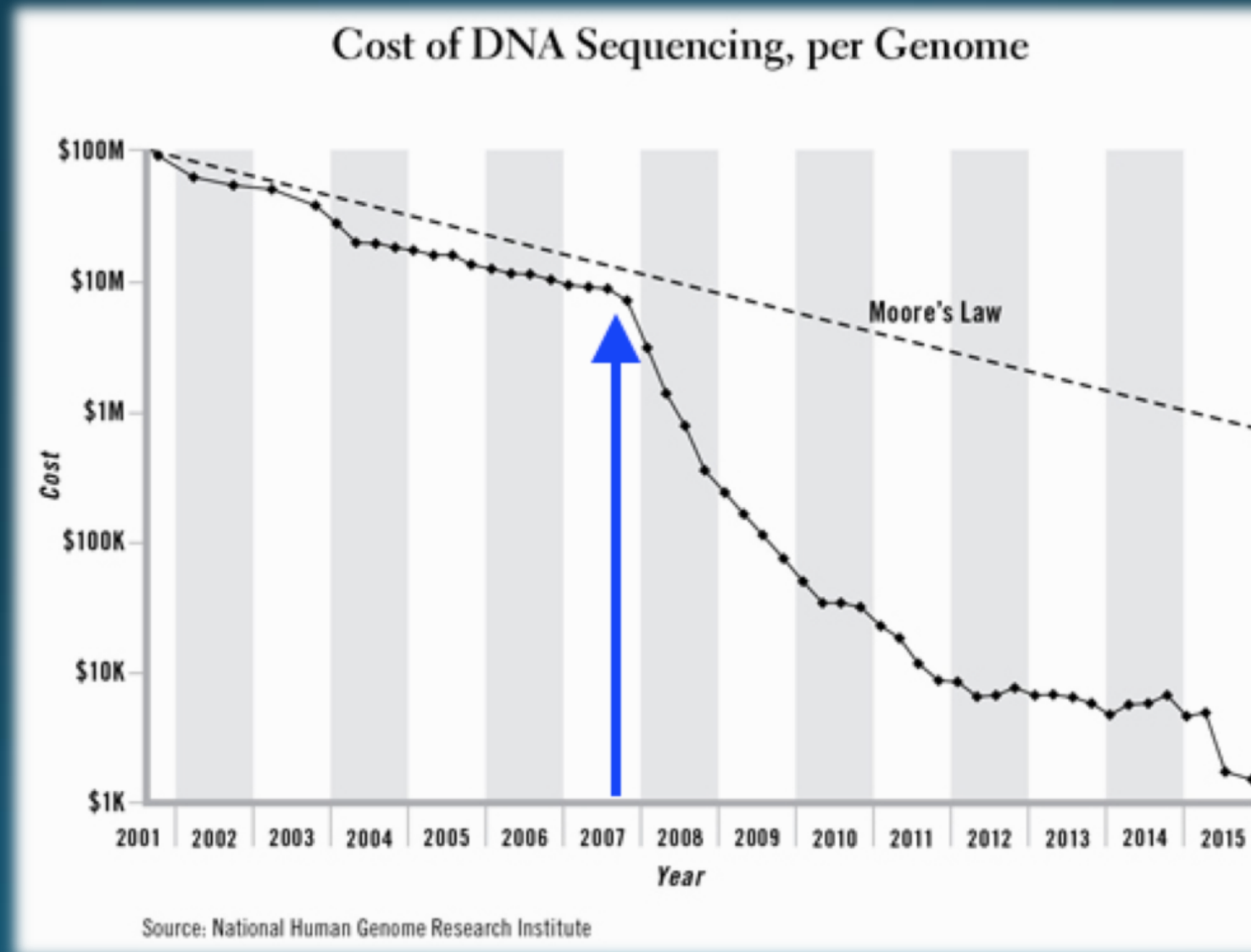
založena platforma pro online petice **Change.org**

dva spolubydlící v San Francisku pronajímají matraci v obývací místnosti,

což se jim osvědčilo a vedlo k založení **Airbnb**

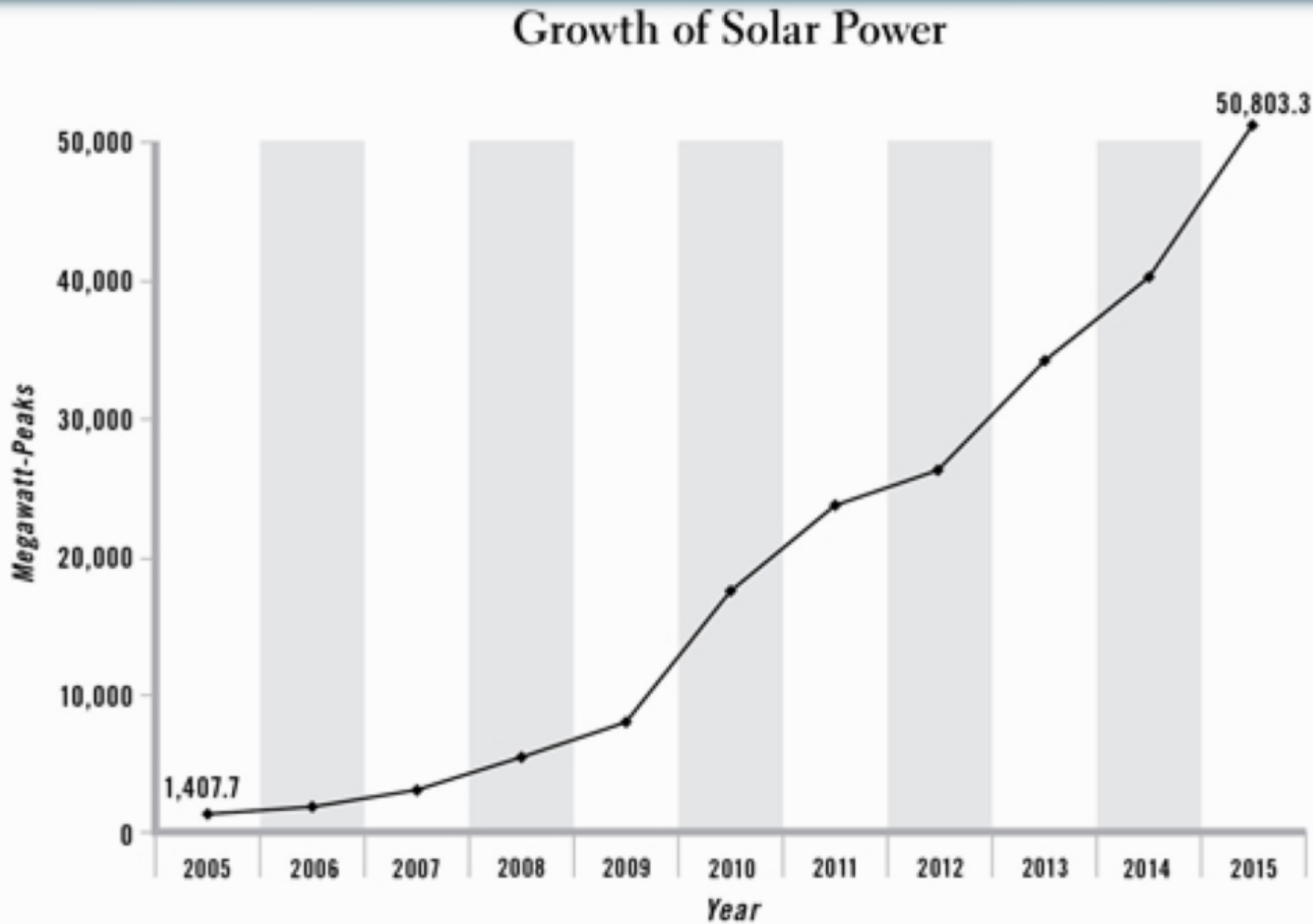
poprvé se začala těžit ropa z břidlice - **fracking**

cena sekvencování lidského genomu

Friedman, Thomas L.
Thank You for Being Late : An Optimist's Guide to Thriving in the Age of Accelerations. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2016.

růst solární energie

Courtesy of Paula Mints, SVP Market Research

Friedman, Thomas L.
Thank You for Being Late : An Optimist's Guide to Thriving in the Age of Accelerations. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2016.

2007

co umožnilo takovýto bezprecedentní technologický pokrok?

počátkem století došlo ke dvěma závratným poklesům cen

Prasknutí dot-com bubliny

2001: velký propad cen akci všech internetových/technologických firem

→ propad cen optických kabelů

→ „náhodou“ jsme „prokáblovali“ celý svět.

Pokles cen úložiště

přepad cen pevných disků (především pro servery)

práce s komplexními daty se stala rychlou, snadnou a zdarma

rok 2001 byl o tom, koho jsme se mohli dotknout

rok 2007 o tom, co všechno umíme udělat jediným dotykem

když si objednáme taxík pomocí aplikace, jediným dotykem:
spojíme se s řidičem, pošleme mu svou polohu, řekneme mu kam
chceme jet, zaplatíme mu a ohodnotíme ho
→ komplexnost je všude, je neviditelná a snadná

Růst síly jednotlivce

každý člověk má ve své kapse nástroj, kterým někdy disponovaly

jen tiskové agentury a státy

každý má sílu média

každý občan, Donald Trump, bojovník Islámského státu

růst schopností strojů, počítačů

obrovská síla individuálních počítačů a ještě větší agregátní síla

IBM Watson analyzuje kontext vět, rozumí vtipům a slovním

hříčkám rychleji než člověk

Rychlost šíření myšlenek

jen před několika lety Barack Obama zastával názor, že manželství může být pouze mezi ženou a mužem

na konci jeho úřadu bylo manželství stejného pohlaví legální na celém území USA a celosvětově počet zemí roste

nikdo si už ani jen nevzpomene na opačný názor „průkopníka“ Obamy
dopady tweetů Donalda Trumpa, džihádistů...

rok 2007 byl možná nejrevolučnějším rokem od 15. století

a nevšimli jsme si ho kvůli roku 2008 a ekonomické krizi

a částečně jsme byli zaslepeni rokem 2001 a sekuritizovaným

politickým diskurzem

ekonomická krize nastartovala obrovskou regresi v politické sféře
prohlubuje se (populismus, anti-globalizace, etno-nacionalismus)
reformy a pokrok na nejvyšší úrovni zastaly
žijeme v obrovské disjunkci
období bezprecedentního technologického pokroku a extrémně
konzervativního politického a společenského uspořádání

Tempo akcelerace

trvalo 350 let od Gutenberga k prvním psaným ústavám

a k prvním 100 000 000 knihám

trvalo 90 let od prvního telefonu k 100 000 000 telefonům

trvalo jen 33 dní od vydání Angry Birds ke 100 000 000 stažením

pro internalizaci změn bychom potřebovali těch 350 let

místo toho máme

technologie 21. století

mentalitu 20. století

a stát 19. století (věk páry)

když v historii myšlenky podobně předběhly dobu,
přicházely revoluce – reformace, revoluce roku 1848 atd.
vypadá to, že žijeme v prologu jednoho z těch období

Niall Ferguson: The Square and the Tower (2018)

hierarchie (novověk) vs. sítě (středověk, 21. století?)

probíhá „návrat do budoucnosti“? (přechody často krvavé)

Otazníky doby

dnes nevíme: co je stát? co je ekonomika? co jsou peníze?

co je práce? co je válka a co mír?

naprosto fundamentální pojmy jsou redefinovány

odpovědi, pokud přicházejí, nepřicházejí od státního sektoru

Strach ze změny

narůstá etno-nacionalismus, lidé se bojí změny a zuby-nehty se

drží v minulosti, společně se státním sektorem

narůstá „tribalismus“ – obrovská polarizace společnosti na ty,

kterým změny ze zásady nevadí a ty, kteří se jim brání

nezáleží na pravdě a argumentech, jen aby „můj kmen“ vyhrál

stát je pomalý, v době tribalismu ještě pomalejší

do toho vstupuje automatizace, robotizace výroby

v průběhu desetiletí vymizí většina manuální práce

posléze také velká část mentální práce

jobs of the mind → jobs of the heart (mentorování, psychologie,

meditace, sport atd.)

IT, ale i humanitní obory, ekonomika – světlá budoucnost

Další zdroje polarizace společnosti

Charles Murray: *The Bell Curve* (1994), *Coming Apart* (2012)

společnost klade čím dál, tím větší důraz na inteligenci, IQ

na inteligenci v minulosti nezáleželo, když každý pracoval na poli

a funkce byly dědičné

dnes však člověk s nadprůměrnou inteligencí může založit

startup, hedgeový fond a snadno zbohatnout

intelligence – hlavní determinant příslušnosti ke společenské
vrstvě, při zajištění sociální mobility takřka dokonalá meritokracie

ALE: nebývalá polarizace společnosti

elity s úplně jinou kulturou, hodnotami absolutně oddělena od
zbytku populace

řekni mi jedinou informaci o sobě, a já ti spolehlivě řeknu, koho volíš, jaké máš společenské/politické názory apod.

konec dělení na pravici a levici

tribalizovaná politika my vs. oni

UK – Brexit, USA – Trump, Maďarsko – Orbán, Turecko – Erdoğan...

většinová populace má z povahy věci průměrné či podprůměrné IQ
tento problém nelze ve svobodné společnosti tudíž snadno řešit
+ automatizace, nevyhnutelná ztráta pracovních míst
jediné, alespoň dočasné řešení, aby se předešlo sociálním
nepokojům, občanským válkám, atd.: garantovaný minimální příjem

Friedman: “Thank You For Being Late”

“Don’t get me wrong: technology has so much to offer to make us more productive, healthier, more learned, and more secure. I am awed by the intelligent assistance I discovered in researching this book and the potential it has to lift so many people out of poverty and discover talent and make it possible for us to actually fix everything. I am hardly a technophobe. But we will get the best of these technologies only if we don’t let them distract us from making these deep human connections, addressing these deep human longings, and inspiring these deep human energies. And whether we do that depends on all that stuff you can’t download—the high five from a coach, the praise from a mentor, the hug from a friend, the hand up from a neighbor, the handshake from a rival, the totally unsolicited gesture of kindness from the stranger, the smell of a garden and not the cold stare of a wall.”

Friedman, Thomas L. *Thank You for Being Late : An Optimist's Guide to Thriving in the Age of Accelerations*.
New York: Farrar, Straus and Giroux, 2016.